

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — — 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak neďávajú.

Kresťanské Uhorsko.

Obyvateľstvo Uhorskej krajiny stokrát viacej je odkázané na kresťanstvo, ako národy ktoréhokolvek iného štátu v Europe. Zakladateľom Uhorska je sv. Štefan, prvý kráľ náš apoštolský. Zaklad, na ktorom svätý kráľ svoje kráľovstvo vybudoval, bolo kresťanstvo. Naša vlasť jedine kresťanstvu môže ďakovať jej jestvovanie cez tisíc rokov. Kresťanstvo aj ako bolo vždy prameňom blaženosti obyvateľstvu, tak povzbudzovalo výtečníkov krajiny ku obrane najväčších pokladov ľudu, totiž náboženstva. Tí hrdinovia, čo obetovali niekedy život v krutých bojoch proti Turkom, krváčali nie len za slobodu vlasti, lež i za sväté náboženstvo svoje, za kresťanstvo. Zmužili hrdinovia našej vlasti v zašlej minulosti každého nepriateľa kresťanstva, považovali spoiu za nepriateľa vlasti.

Kresťanstvo je základom duševného a hmotného blaha všetkých národov. Toto mal pred očima slávne panujúci svätý Otec, rímsky pápež Pius X., keď vyslovil to pre všetky doby pamätihodné heslo: «Všetko treba obnoviť v Kristu». Na obnovení všetkého v Kristu Pánu pracujú všetci poprední mužovia kresťanských národov po celom vzdelanom svete. «Zpátky ku križu!» ozýva sa od jednej končiny ku druhej. Ak mohútne hýbe toto heslo vzdelanými národami Europe, toho nasledovania hodným príkladom sú katolíci Nemecka. Vo valnom shromáždení nemeckých katolíkov od 16. augusta cez tri dni vydržiavanom slyšať bolo zo stotisíc katolíckych hrdiel: «Všetko treba obnoviť v Kristu a zpátky ku križu!»

Toto vyzvanie týka sa aj katolíkov Uhorska. Katolícku cirkev nepriateli kresťanstva u nás ešte viacej napádajú, ako kdeinde. Našich biskupov a duchovných pomlúvajú a verejne pred celým svetom beztrestne znevažujú ľudia, čo sa za priateľov a učiteľov ľudu vydávajú. Útoky robia na cirkevné majetky. Náboženské city vykorenujú zo srdca veriacich. Zlostou a bezbožnosťou honosia sa bez hanby vo svojich novinách. Ľud ženú do záhuby večnej a časnej. Proti spojeným nepriateľom kresťanstva je len jeden spôsob a proti tej mravnej morovej rane, akú šíria živým slovom a na písme, je len jeden liek: *všetko treba obnoviť v Kristu Pánu a zpátky ku križu!*

S križom v ruke bojovali niekedy slávni hrdinovia našej vlasti, za víťazstvo Križa proti nepriateľom kresťanstva. Treba sa aj nám ku križu zpátky vrátiť, aby sme zvíťazili nad nepriateľmi Križa.

Kto sú títo nepriateli? V prvom rade slobodní zedníci, alebo, ako ich napospol volajú, freimaureri a s nimi spojená luza liberálov. Ako títo bezbožníci opovrhujú Boha, katolícku cirkev a vôbec všetky zásady kresťanstva, toho mohútnym dôkazom je Francúzsko a Taliansko. Vo Francúzsku orabovali katolícku cirkev o jej majetky, veriacim odobrali kostoly, školy a farské stavania. Kláštory, katolícke nemocnice a iné ústavy odpredali od poly za darmo na licitáciach, mníchov a mnišky vyhnali von z krajiny. — V Taliansku zarovnak orabovali freimaureri katolícku cirkev o jej majetky a posledne vyniesli zákon, dľa ktorého katolícke náboženstvo len vtedy sa smie vyučovať v ško-

lách, keď to patričné predstavenstvo obecne dovolí. Predstavenstvo svätého a večného mesta Rímu, kde si za prvého mešťanostu vyvolili freimaurera a žida, menom *Nathan*, nedovolilo, aby sa v školách na území mesta Rímu jestvujúcich vyučovalo náboženstvo katolícke. Či toto neni nestidaté urazenie celého katolíckeho sveta?

Freimaurerom Francúzska a Talianska sú na vlas podobní freimaureri Uhorska. Neustále na tom pracujú, aby katolícka cirkev pozbavená bola majetkov. Katolícke náboženské školy nemajú urputnejších nepriateľov, ako sú freimaureri, chcjú oni všetky školy a učebné ústavy soštatniť. Civilné manželstvo obesili nám na krky freimaureri, ostatné zákony, pod ktorými pospolitý ľud tak mnoho trpí, pochádzajú všetky od freimaurerských liberálov. Ako ostatne uhorskí freimaureri, o katolíkom vôbec a každému občanovi našej vlasti najsvätejších veciac myslia, to najlepšie dokazuje nasledujúca udalosť:

Ján *Benedek*, krajinský vyslanec strany neodvislých a popredný freimaurer, 20. augusta, teda vo veľký krajinský sviatok, v cirkvenickom kúpeli pred veľkou spoločnosťou verejne povedal o sv. Štefanovi prvom kráľovi apoštolskom Uhorska, že *«to bol starý, pošetilý lotor»*.

Ďaleko sme to už ozaj dovedli my katolíci Uhorska, že zákonodarca, krajinský vyslanec, člen uhorského parlamentu opováži sa pred veľkou spoločnosťou verejne povedať, že zakladateľ uhorského kráľovstva, prvý apoštolský kráľ Uhorska, bol pošetilý lotor! Sv. Štefan bol ale nielen zakladateľom uhorského kráľovstva, lež my jedenásť millionov katolíkov držíme ho v úctivosti ako kráľa apoštolského a svätého. Neslýchané urazenie nám svätého kráľa apoštolského je urazenie jedenásť millionov katolíkov. Toto hrozné urazenie požaduje zadosť učinenie a v prvom rade zo stránky tej spoločnosti, ku ktorej ten odvažlivý neznaboh, Ján Benedek, ako krajinský vyslanec patrí, teda zo stránky parlamentu. Uhorský parlament povinný je zadosť učinenie dať jedenásť millionom uhorských katolíkov za to, že sa jedon jeho člen, menom Ján Benedek o sv. Štefanovi opovážil povedať že to bol starý, pošetilý lotor. Nech ho postavia pred súd, vyhodia z parlamentu,

nech si ho uvaria, alebo upečú, lež zadosť učinenie nech na každý pád dajú, v jejich svätých náboženských citoch najhlbšie urazeným jedenásť millionom katolíkov.

Keď túto hnusnú urážku povážime, či nám netreba vyvolať: «Všetko treba obnoviť v Kristu a zpiatky ku Krížu» aj s naším krajinským snemom? Nepriateľov kresťanstva zpatrujeme po všetkých stranách, kde len okom hodíme. Tu sú červení socialdemokrati, židovskí demokrati, tam zas sú národnári vodcovia, ktorí nemajú haňby verejne vystavovať sa s tým, že s najnebezpečnejšími triedami spoločnosti ľudskej vstúpili v koalíciu. — «Slovenský Týždenník» o tomto v poslednom čísle nasledovne píše: *«Proti fúzii darmožráčov, bruchopasníkov, trúdov a pijavíc je len jedon liek: spojenie stránok našich národnostných, maďarsko sedliackych a medzinárodno robotníckych. Nech že prídu ráz aj také časy, že budú chodiť za more hladujúci grófi, biskupi, maďaronskí zemanovia, čvachovia»*.

Hodža, Achim, medzinárodní socialdemokrati a židovskí demokrati pod veliteľstvom darabonta Kristóffyho, sú ozaj do závidenia driená spoločnosť. — Že ale nielo väčších darmožráčov, bruchopasníkov, trúdov a pijavíc, ako sú vodcovia socialdemokratických sedliakov, židovski vodcovia socialdemokratov a konečne vodcovia národnári, to vie celý vzdelaný svet.

Lež aj toto spojenie úhlavných nepriateľov kresťanstva, privoláva prisne všetkým katolíkom verným: *«Treba všetko obnoviť v Kristu Pánu a zpiatky ku krížu!»* Uplatňujme tieto heslá v celom našom konaní a jednaní, uplatňujme ich v živote súkromnom a verejno-politickom a Uhorsko bude zas kresťanské.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Darmo figlujú národnári vodcovia, veriaci ľud pospolitý od katolíckej Jednoty neodvedú. Katolícky ľud neni ani slepý, ani na tolko hlúpy, za akého opovážia sa držať ho národnári vodcovia. Katolíci vidia a dobre vedia, že tí, čo na biskupov a farárov jednostajne bríz-

gajú, neni sú veriaci katolíci. Veriaci katolíci sa neopovážajú do biskupov a farárov blatom hádzaf, ako to národnári vodcovia robia. Aj to vedia veriaci katolíci, že poriadny katolíci, čo verí v Boha a miluje svoje náboženstvo, ani za celý svet nespojí sa s tak nebezpečnými ľuďmi, ako sú socialdemokrati, ktorí Boha verejne zapovrhujú a náboženstvo za pobočnú vec vyhlasujú. To už ale nemôžu tajiť národnári vodcovia, že sa s bezbožnou a nebezpečnou luzou socialdemokratov spojili a s nimi pevne držia. Toto vie veriaci ľud katolícky a preto nemá viacej dôvery ku národnárskym vodcom a odvracia sa od nich.

Národnári vodcovia tratia pôdu pod nohami, to je isté, preto aj hladajú spojencov v Čechách, na Morave a kto zná ešte kde. Preto aj zúria jednotajne v jejich novinách proti Jednote Katolíckeho Ludu a proti kresťanskej ľudovej strane. Veď ale nech len zúria a puká sa od jedu tých niekoľko chlapov, čo by silou mocou chceli byť vodcami pospolitého ludu, katolícki veriaci organizujú sa ďalej a utvárajú katolícku Jednotu, ako to predošlého týždňa učinily nasledujúce obce:

Szepesvéghely (stolica Szepes). Vo veľkom shromaždení utvorili veriaci Jednotu Katolíckeho Ludu jednomyseľne. Za miestneho správcu vyvoleny je farár Ľudvik Csurgák, za jeho námestníka učiteľ Ján Justh. Do Jednoty dalo sa 108 členov zapísať.

Mátyásfalva a Kristályfalva (stolica Szepes). V obci Mátyásfalva vstúpilo do Jednoty 67 členov, v Kristályfalve počet členov Jednoty tiež značne porástol. V spišskej Magure pomocou vôbec neunavenej pracovnosti Franca Kleina, farára z Kristályfalva, nápadne rastie počet členov Jednoty Katolíckeho Ludu. — V Kristályfalve je posiaľ 91 a v Rele 84 členov katolíckej Jednoty.

Szete-Haraszt (stolica Hont). Utvorenie Jednoty 23. augusta. V utvárajúcom shromaždení rečnil učiteľ Jozef Ledényi. Do Jednoty dalo sa hneď na mieste 22 členov zapísať. V organizácii sa pokračuje.

Jednotu Katolíckeho Ludu utvorily ďalej obce: **Csikdelna** a **Csikpálfalva** (stolica Csik), **Kutfej** (stolica Zala), **Kerény** (stolica Bács), **Püspökladány** (stolica Hajdu), **Szill** (stolica Sopron), **Enyiczke** (stolica Abauj), **Nagykikinda** (stolica Torontál), **Felsőszalca** (stolica Borsod), **Mélykut** (stolica Bács), **Szilberek** (stolica Bács), **Szárköld** (stolica Sopron), **Miklósfalu** (stolica Moson), **Kiskanizsa** (stolica Zala), **Pápóc-Szentmiklósfalu** (stolica Vas), **Gyergyócsomafalva** (stolica Csik), **Szentlőrinc** (stolica Baranya), **Ujgyalla**

(stolica Komárom), **Udvarhely** (stolica Somogy), **Nagy-magyar** (stolica Pozsony).

Pri utváraní Jednoty Katolíckeho Ludu nasledovať nám treba vznešený príklad katolíkov Nemecka. Katolíci tvoria menšinu obyvateľstva v protestanských krajoch nemeckej ríše. Dlhé roky boli utlačení; pod Bismarkom neblahé pamäti, ani služby Božie nemohli slobodne vykonávať. Konečne precítili. Založili mohutnú katolícku politickú stranu «centrum» a obrovský spolok ľudový «Volksverein».

Ďľa ročného spolkového výkazu, ktorý uverejnený bol 18. augusta z príležitosti valného shromaždenia katolíckeho v Düsseldorfe, v katolíckej Jednote v Nemecku, totižto vo «Volksvereine» v spolkovom roku 1907/908. do konca mesiaca júna bolo 610.800 členov. Od konca júna 1907. porástol počet členov o 45.000.

Stredisko zamestnáva 16 spisovateľov; pri vedení kníh, pokladníc a korešpondencií 50 úradníkov a v spoločnej tlačiarňi 50 pracovníkov. V tejto tlačiarňi, ktorá je umiestnená vo vlastnom spolkovom dome, postavené je 30 strojov. Hybadlom tohoto obrovského obchodu sú dôvernici, ktorých počet je 20.000. Tlačiva vydal «Volksverein» v tomto spolkovom roku 5,202.793 výtiskov spolkových novín: «Der Volksverein»; 6,398.500 letákov, 3,093.758 kusov rozličného druhu materialu k agitáciám, 95.838 čísiel socialnej a apologetickej korešpondencie na 400 redakcie a vyše 200 abonentov, 780.650 spisov oddielu vydavateľstva, 26.133 sošitov «Praesides-Korrespondenz» a 35.400 sošitov «Sociale Kultur»; spolu teda vydal tento ľudový spolok v tomto jednom roku 15,633.072 rozličného tlačiva.

Keď spočítame k tomu 94,633.072 od roku 1891. do 30. júna 1907, tak tento spolok vydal posiaľ do hromady 109,883.376 spisov. Kren toho vydržované byly socialne kursy a konferencie v 3000 pádoch, rady byly udelené v 3000 pádoch, z biblioteky 19.000 sväzkov obnášajúcej vypožičalo sa k čítaniu 7268 čísiel a vydržovalo sa 3000 spolkových ľudových shromaždení.

Na túto obrovskú účinnosť s opravdivým podivením patrí priateľ a nepriateľ po celom svete. Lež nie len obdivovať máme katolíkov Nemecka, nasledovať ich treba. Utvárajme teda po všetkých stranách Jednotu Katolíckeho Ludu.

Náboženstvo je nevyhnutne potrebné.

Keď skúmame život prvých kresťanov: sebaobetivosť vierovyznávačov, podivnú duševnú silu mučedníkov, nad všetkými zemskými nerestami zvíťazivšiu hrdinskosť útlých žien a detí; keď pozorujeme ten duševný pokoj, ktorý sa usmieva na nás v prvej cirkvi z očí chudobného a bohatého a tú svätú svornosť, vzájomnú lásku, ktorá oduševňuje milióny bohosynov; keď konečne pozorujeme šlachetné ovocie všetkého tohoto, tie vznešené čnosti, ktoré ozdobujú veriacich; vtedy budeme vstave utvoriť si nejaký dojem o tom, jakou neobyčajnou mocou účinkuje náboženstvo na ducha ľudského.

Že náboženstvo skutočne je vstave takéto výsledky preukázať, to dosvedčuje už aj sám dojem slova. Náboženstvo asíce dľa katolíckeho učenia, je súhrn takých pravých a svätých nauk, ktoré v mysli ľudskej nábožné city povzbudzovať, vôľu jak vnútorne, tak i zovnútorne od Boha závislou činiť a tak celého človeka ku vyznačenému najvyššiemu duchovnému cieľu dľa povinnosti, ale bez urazenia jeho slobody, sú vstave istotne priviesť. Aby teda náboženstvo aj podstatne a opravdu jestvovalo, potrebné je, aby človek náboženskej nauky, zákony poznal, o jejich pravdivosti bol presvedčený; aby táto znalosť v ňom nábožné city budila, aby sa vôľa jeho tak znalostiam, jako skrz toto vzbudeným citom podrobila.

Náboženstvo dľa tohoto učenia obejmie ducha, myseľ, vôľu, celú duchovnosť ľudskú; rídí jeho myšlienky a úsudky, jeho rozum zaplní s božskými pravdami, jeho vôľi dodá sily, vytrvanlivosti, vnútorného uplatnenia, vyleštuje ich skrze mravné zásady a pretvorí ich dľa najsvätejšej vôle Božej; vtahuje do kruhu svojho všetky tak vnútorné, ako aj zovnútorne skutky ľudské; vytyčí mu určitý smer života v každom položení, stave, dobe a tak najistejšie ho vodi po ceste poriadku, pokoja a blahobytu, k uspokojeniu telesných a duševných zemských potriebností a konečne k poslednému cieľu: do vlasti spasenia.

Človek teda nemá ani svätejšej, ani požeňnejšej vlastnosti, jako nábožnosť.

Ale nábožnosť neni len svätá, neni len po-

žehnaná, ale aj nevyhnutne potrebná vlastnosť ľudská.

Neni na zemi toho smrteľníka, ktorý by nebol mal v živote také momenty, v ktorých je pred ním všetko bezcenné, čo mu len život poskytnúť môže, lebo vnútornú ranu jeho vyliečiť neni vstave. Neni také veľká hmotná ztrata, ktorá by sa nedala za okamih nahradiť; ale hlboké duševné rany potrebujú nadprirodzenú pomoc. Uznanie potreby tohoto medzitým už samo v sebe obsahuje a poukazuje na poznanie Boha, na potrebu nábožnosti; na toľko, že Plutarch s právom mohol povedať: «Môžeme náleznú mestá bez múrov, školy bez žiakov, zákony len na papieri, falošné peniaze, ale ľudí bez Boha, bez nábožnosti, modlitby a obradov nevidel nikto nikde». To nedokazuje len zkusenosť všetkých vekov, ale bez výmienky uznávajú to aj neverci, mudrci; lebo títo, bárs aj zatajia jedného, živého, pravého Boha, postaví sa druhého, ich múdrosti zodpovedajúceho falošného Boha.

Našli sa síce mudrci, ktorí svedčili o rozličných divých národoch, že nemajú žiadnej, ani tej najmenej známosti o Bohu; ale doposiaľ ešte vždy vysvitlo, že tvrdenia takéto pochádzaly buď z nepoznania reči, buď sa zakladaly na omyle, pochádzajúcom z nepravého úsudku okolností. Lebo nevynašli ešte doteraz ľuďmi obydlenú zem bez toho, žeby tam zároveň aj nábožnosť neboli našli. Pod každým podnebí dokázal človek, že je on len človek, to jest na podporu nároky robiaca, sama v sebe nedostatočná bytnosť, ktorá musí číť jednu vyššiu bytnosť. Táto prirodzená túžba po jednom pomocníkovi, ktorý by človeka podporoval, dosvedčuje viac-menej sebavedomú odvislosť ľudskú od jednej nadprirodzenej bytnosti, alebo potrebu nábožnosti.

Cieľ ľudský je: súzvuk zakladajúci sa na spravodlivosti, mravnosti a úplnej blaženosti. Človek predovšetkým musí sa vynasnažovať na poznanie pravdy, lebo ho už aj sama príroda ku tomu núti. Ale najprvšia pravda a absolútna skutočnosť je sám Boh, teda on je najhodnejší poznania. Ďalej človek sa musí vynasnažovať po dokonalej mravnosti; ponevác ale ľudský rozum neni sám sebe absolútny zákonodarca, preto v tejto túžiacej schopnosti potrebuje vyššie

pravidlo; toto nemôže byť iné, jako sama nekonečná sviatosť, alebo vôľa najdokonalejšej bytnosti; dla tejto musí človek svoju túžiacu schopnosť rídiť a len tak bude vstave dojsť ku mravnosti. Konečne človek sa musí vynasnažovať po úplnej blaženosti; túto však ani sám v sebe, ani v iných stvoreniach nenalezne a práve preto musí ju hľadať v bytnosti, ktorá je sama od seba: teda v Bohu. Teda človek ku dosiahnutiu svojho cieľa potrebuje náboženstvo.

Potrebu nábožnosti tým viac vtedy vidíme, keď pozorujeme bezbožnosť — teda na bolestné účinky — protivu náboženstva. Z tohoto stanoviska pozrime najprv na výsledky v domácnosti a potom v spoločnosti.

Boh stvoriac prvých ľudí, spojil ich svätým zväzkom manželstva a síce pod zámenkou najdokonalejšieho spojenia, aby boli jedna duša, jedno srdce, jedon život. Len tak môžu stáť manželia pred Bohom so vznešenosťou rodičovskej hodnosti. Spojujú svoj život, aby telesný život; ducha, aby duchovný život; dušu, aby duševný život dali dieťaťu svojmu. Ale bohužiaľ, dnes veľmi málo ktorí myslia na to, aby sa ich duše spojily, ale spojujú len svoju vonkajšiu bytnosť. Matka verí, otec je neverec, alebo naopak; dieťa z takéhoto manželstva, bárs je aj telesne zdravé, duševne predsa trpí. Keď sa mu začnú oči otvárať, vidiac túto rôznosť medzi rodičami, najprv sa pozastaví na tom, potom nasleduje svoje náruživosti, nakloní sa k zlému. Pozdejšie, keď vstúpi do školy a do sveta, čo tam často nachodí? Pochybnosť, bohaprázdnosť, lahostajnosť oproti náboženstvu.

(Dokončenie nasleduje.)

VIII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Riaditeľstvo VIII. valného shromaždenia katolíkov Uhorska dáva s týmto na známosť všetkým, čo na tomto shromaždení súčasťní sa chcejú, že ulavenie cestovej ceny patričné ústavy verejnej premávky z tejto príležitosti už povolily.

Južná železnica povoľuje nasledujúce výhody: Každý člen valného shromaždenia, ktorý má vstupné, dostane certifikát, ktorý pri vymenení cestovnej karty pri kasse treba dať odštemplovať. Na základe tohoto certifikátu má právo s kar-

tu prvej triedy cestovať do Budapešti a zpiatky na druhej triede. S cestovou kartou druhej triedy možno cestovať do Budapešte a zpiatky na tretej triede. Táto výhoda platnosť má od 10. do 18. septembra. Pri cestovaní domov treba certifikát pri kasse v Budapešti poznové dať odštemplovať. Ponevác sa cestovné karty aj ku zpiatočnej ceste potrebujú, neslobodno ich odovzdať pri zostúpení z vozňa v Budapešti.

Loďná spoločnosť Dunajská poskytuje nasledujúce výhody: S loďami na Dunaji a na Tise s kartou druhej triedy na prvej triede a s kartou tretej triedy na druhej triede cestovať môže každý, čo pri vymenení karty preukáže certifikát kroz Družstvo Katolíckych Spolkov Uhorska vystavený. Tento certifikát má platnosť od 11. do 17. septembra.

Uhorské Štátne Železnice ačpráve skupěj, ako iné ústavy premávky, povolily tiež výhody cestovateľom ku valnému shromaždeniu.

Kým iné ústavy za certifikáty nič nežiadajú, Uhorské Štátne Železnice za každý certifikát žiadajú 20 halierov od cestovateľov. *Týchto 20 halierov treba pri objednaní certifikátu popredku poslať na riaditeľstvo valného shromaždenia.*

Ulavenie cestovnej ceny, aké poskytujú štátne železnice, obnáša 33 procentov a vzťahuje sa aj na tretiu triedu.

Cestovatelia ku shromaždeniu po dráhe štátnych železníc nech teda len vtedy žiadajú od Riaditeľstva certifikáty, keď myslia, že tým dačo usporia. Kto na príklad z takej dialky cestuje, že medzi riadnymi okolnosťami 60 halierov platí za kartu na železnici, ten nech si certifikát nežiada, lebo 33 procentovú výhodu zhltnie 20 halierový poplatok za certifikát.

Nech si teda len tí žiadajú certifikáty ku ulaveniu ceny cestovných kariet, čo medzi riadnymi okolnosťami za železničnú kartu platia vyše jednej koruny.

K valnému shromaždeniu shotovené sú aj zvláštne odznaky. Predstavujú tieto odznaky apoštolský kríž na troch vrchoch v medennom štíte. Cena odznakov je 30 halierov za jedon kus. Pri poprednom doposlaní peňazí rozposiela ich poštcu Riaditeľstvo. V čas valného shromaždenia k dostaniu sú pri kasse valného shromaždenia.

Certifikáty, vstúpenky, odznaky rozposiela a

ďalšie vysvetlenia dotýčného valného shromáždenia dáva Krajinské Družstvo Katolíckych Spolkov Uhorska (*Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége*) Budapešť, IV., Františkánsky-plac číslo 7.

POLITICKÉ CHÝRY.

Katolíci pozor!

Uhorskí katolíci pod vodcovstvom osvieteného pána biskupa stolnobelohradského, dra Ottokára Prohászku, 5. októbra chystajú sa na púť do Ríma. Cesta ta a zpiatky do Budapešti so zaopatrením a bydlom (nocľahom) v Ríme bude stáť na III. triede 95 korún, bez zaopaterý ale 52 korún. — «Ludové Noviny» nevieme komu do vrecka, chcú zo slovenského ľudu peniaze vohnať a preto svádzajú slovenských katolíkov, aby sa pripojili ku púti, ktorú sriaďujú Česi a Moravci a pýtajú 205 korún. Teda pri každom Slovákov by chceli 110 korún zaprobif. Sme presvedčení, že slovenskí katolíci nesadnú na lep týmto ľuďom, lež keď sa chcujú súčasťníť na púti do Ríma, obrátia sa na predsedníctvo krajinského Pázmány-spolku (*Országos Pázmány Egyesület Elnöksége*) Budapešť, VIII., Szentkirályi-ulica 28. číslo, odkiaľ dostanú potrebnú úpravu.

Otázka na pánov od «Katolíckej Jednoty».

«Jednota Katolíckeho Ľudu» jednostajne víta v hlave nepriateľom katolicizmu. Niako sa nevedia spriatelíť s tou myšlienkou, že sa katolíci sdužujú ku obrane svojho náboženstva. Všeliakým spôsobom hľadia túto čisto katolícku ustanovizeň zhnusiť pred veriacim ľuďom, len aby ho i na ďalej v pekelnjej tme udržali a vyúžitkovali ku svojim sebeckým cieľom. Jednajú, ako opravdoví farizeji, keď na oko zdánlive chvália ustanovizeň «Katolíckej Jednoty», skutočne ale tupia ju a hania. Istý sošedivý pán X. píše v «Ludových Novinách»: «*Katolícka Jednota je veľmi pekná myšlienka, v našich časoch nanajvyš potrebná*». Nuž keď je to taká pekná a potrebná myšlienka, prečo ju nerozširujete? S akým svedomím môžete ďalej o nej písať nasledovné riadky: «*Katolícka Jednota sú novo zdvihnuté násypy, ktorými sa chce zmocniť na vernosti a spravodlivosti mno-*

ho utrativší nápport. Tak nápportu, ako novozmyslenej Katolíckej Jednoty gazdom je Rakovszky a ešte niektoré páni od nápportu». Či to znamená šíriť tú myšlienku, ktorú vy, pane X. za veľmi peknú a nanajvyš potrebnú uznávate? Kresťanská ľudová strana nepotrebuje žiadnych nových násypov, ani neutratila z vernosti a spravodlivosti; že Katolícku Jednotu podporuje, robí to len preto, lebo je to ustanovizeň katolícka a slúži ku blahu ľudu. Vy zas a vaší súdruhovia ste len preto nepriateli Katolíckej Jednoty, ponač je ona čisto katolícka. Vy pracujete za Jednotu s Čechami a Moravčikmi, to ale neslúži v prospech katolicizmu a najmenej je to k dobrému nášeho pospolitého ľudu.

Ale že sa umývajú!

«Ludové Noviny» píšu: «*Vytýkajú nám mnohí, že sa proti cirkevným vrchnostiam tvrdo vyslovujeme, že vážnosť cirkevných hodnostárov podkopujeme. To je puhá lož*». Podobne ľahá je už viacej, ako bezočivosť. Katolíckym biskupom kto nadával nie raz, lež sto rázy do assasínov, do ukrutníkov? Či nie «Ludové Noviny»? Aj to je snáď lož? Podkopať ste chceli vážnosť cirkevných hodnostárov a podkopali ste si pôdu pod vlastnými nohami, teraz ale hľadáte utočiste u socialdemokratov, na Morave a v Čechách. — Veď vám tam pomôžu!

Nápportisti už ani pravdu nechcú počuť,

«Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny» zle nedobre na kresťanskú ľudovú stranu, za tie neprijemnosti, aké si zapríčinil Franc Skyčák, pri inštalácii oravského župana. V predošlom čísle sme túto udalosť verne opísali a neideme ju teraz opakovať. S celým dôrazom musíme ale proteštovať proti tomu návalu, že pri spomenutej inštalácii župana oravského prítomní tam ľudáci zneuctili Franca Skyčáka.

Ponač držal sa Franc Skyčák v stoličnej kongregácii neslušne a preto mu predseda odňal slovo. Ponač ďalej kongregáciu urazil neslušnými slovami, za to na návrh stoličného fiskusa odsúdila stoličná kongregácia Franca Skyčáka na 200 korún peňažnej pokuty. To je pravda. — Čo «Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny» o kresťanskej ľudovej strane píšu, sú vymysleniny a lož.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Rusko.

Katolíci v Rusku. Od 30. októbra 1905., ako cár vydal edikt tolerancie, premnohí, ktorí pred rokami opustili katolícku cirkev, vracajú sa prítomne ku katolicizmu. Len vo vilňanskej gubernii prijalo doposiaľ 30.000 ľudí katolícku vieru.

Amerika.

Ako sa držia židia v New-Yorku? Bingham, hlavný komissár polície tvrdí, že medzi zločincami Ameriky nachodí sa najviac židov, čo ta dovandrujú. Album zločincov obsahuje 2000 fotografií, z týchto 1200 sú fotografie židov.

BESEDNICA.**Mrzák.**

Stalo sa to roku 1882., že som sa umiestnil do jedného prázdneho kútika železničného vozňa v tej nádeji, že budem sám cestovať. V tomto domnení však nemohol som sa dlho kochať, lebo dvere rýchlo sa otvorily a slyšal som nasledujúci rozhovor:

— Pozorujte, pane! Schôdky sú veľmi vysoko.

— Neboj sa nič, Laurent — odpovedal druhý hlas, — ja sa dobre zachytím.

Potom dve silné ruky chytily remeň na dverách a po schodkách dvíhala sa hore jedna tučná postava v okrúhлом klobúku, ktorej kroky zapríčinily hluk podobný úderom palice.

Tajomstvo tohoto hluku mohol som rýchlo uhádnuť, lebo keď cudzinec vstúpil do kútika, spozoroval som, že s popod mdlej tkaniny jeho nohavíc, vykukaly dve na čierne zabarvené drevené nohy.

Potom prišiel za ním jeden sluha, ktorý tak vyhlíadal, ako vyslúžený vojak a pánove barle a balíky umiestnil do siete kútika.

— Tak, pane môj, včul je už tu všetko — povedal. — Päť balíkov: cukriky, bábka, bubon, flinta a husacia paštétna.

— Dobré, syn môj!

— Šťastlivú cestu, pane môj!

— Ďakujem, Laurent. Dobré zdravie!

S týmto sluha sa vzdialil a zavrel dvere, kdežto ja obzeral som môjho suseda.

Mohol mať asi päťatridsať rokov, bárs vlasy mal už dobre biele. Ináče tak vyhlíadal tento odznakmi vyznačený, veľkobradý, veľmi tučný človek, jako takí, ktorí bárs sú zdraví, ale následkom nejakej telesnej chyby, k nečinnosti sú prinútení.

— Není vám nepríjemný dym s cigary, pane? — pýtal sa obrátený ku mne.

— Nie, pane môj! — odpovedal som.

Táto tvár, tieto oči, tento hlas na toľko mi bol známy. Ale kde a kedy sme sa ztretli?

Teraz aj on obrátil sa ku mne so zúfalo zvedavým pohľadom, jakoby tmavé rozpomienky ožily boly v jeho duši.

— Bože môj, pane! Na miesto toho, že by sme takto kradmo za hodiny zúčali jeden druhého, či by nebolo lepšie, keď by sme sa usilovali spojenými silami ustáliť, ozaj kde a kedy sme sa poznali?

— Máte úplnú pravdu, pane! — povedal môj sused ochotne.

Na toto som sa predstavil:

— Som sudca Henry Bonelaie.

Za niekoľko minút váhal, potom s tým neistým výrazom v očiach a v hlase svojom, ktorý svedčí o napnutom rozmyšľaní, povedal:

— Ah, naozaj? U Poincelov sme sa ztretli, pred vojnou. Teraz... je už tomu dvanásť rokov!

— Áno, pane... Ah!... ah... vy ste poručík Revalieu?

— Áno... Ba aj Revalieu kapitán som bol do toho dňa, kým som neprišiel o moje nohy... Obidve naraz mi odtrhla guľa z dela.

Včul, jako sme sa poznali zas jeden druhého, znovu sme sa obzreli.

Živo som sa rozpamätával na toho pekného, mladého dôstojníka, ktorý s náruživým zápalom riadil co-tillions. Ale ku tomuto zrejme vypínajúcejmu sa obrazu pripojuje sa ešte aj jakási tmavá, z polovice zapomenutá zaujímavosť, jedna taká udalosť, ktorú so zdvorilosti zamľčieme, ale ktorá sotva uputá našu pozornosť.

Pomaly však v šeru začalo sa briezdiť svetlo a postava jedného mladého dievčaťa rozvinula sa mi pred očima. Potom odrazu aj jej meno mi svitlo v rozume: M. de Mandal. Včul už rozpamätal som sa na všetko. Naozaj bola to ľubostná historia, ale celkom všedná. Mladé dievča milovalo poručíka a keď som sa ztrel s nimi, vyprávali o blízkom ich zobrať sa.

Pozrel som hore na sieť kútika, v ktorej sa kolísaly balíky môjho suseda sluhom prinesené. — Pred duševnými mojimi očima rozvinul sa jeden celý román, ktorý sa podobal ku tým všetkým, ktoré som čítal a v ktorých kde mladá nevesta, kde mladý zať sa obetuje, po nejakom nenadále nasledovanom telesnom, alebo hmotnom nešťastí.

Ale potom prišlo mi do rozumu jedno menej poetické ale o mnoho realistickejšie predpokladanie. Asnád už pred vojnou držali svatbu, pred tým hrozným nešťastím, ktoré prinieslo mužského odrazu o obidve nohy. Jeho manželka ale z prinútenosti, so zúfalým poddaním sa opatruje, teší a podporuje svojho manžela, ktorý čo hrdinský, mladý človek išiel do vojny a navrátil sa z nej čo hrozná ruma, bez nôh.

Či bol blažený tento úbohý človek, alebo nie? Zo začiatku len bežná, ale potom vždy silnejšia, neodolateľnejšia túžba ma zaujala, abych zvedel jeho historiu, alebo aspoň jej hlavnejšie deje.

Ešte povčul len niekoľko všedných slov sme zamenili a oči moje uprúc na sieť, som myslel: Teda má tri deti. Cukriky svojej manželke, bábiku svojej dcére, bubon a flintu svojim synom nesie, kdežto husacia paštétna bude pre neho samého.

— Máte deti, pane? — pýtal som sa rýchle.

— Nemám pane! — odpovedal.

Prišiel som do zmatku, jako by som bol spáchal veľkú neslušnosť a vyhovárajúc sa, pokračoval som:

— Odpusite. To som sa domnieval, pretože som slyšal vášho sluhu o kračkách hovoriť. Veď aj mimovoľne pozorujeme na rozhovor iných a potom ztiahneme si z toho konzekvencie.

Usmieval sa a z poly potichu povedal:

— Nemám. Ešte som není ani ženatý. Zostal som pri úmysle.

— Ah, pravda! — a tak som činil, jakoby mi boli prišli rýchlo do rozumu udalosti, keď sme sa poznali — myslím, že ste boli mladý zať slečnej Mandal.

— Ano, pane. Máte výbornú pamäť.

S odhodlanou odvážlivosťou som pokračoval:

— A jako by som bol slyšal, že slečná Mandal sa vydala . . .

— Ale za pána Fleurela, — doplnil spokojne vetu môj spolucestovateľ.

— Áno, áno . . . a pamätám sa, že z tejto príležitosti veľa zpomínali aj vaše ťažké poranenie.

Silno hľadel mi do očí. Veľmi sa zardel.

— Meno madame Fleurel mýlne spomínajú v súvisy s mojím, — povedal veselo s tým náruživým zápalom, ktorý vtedy užíva človek, keď už aj po predku vie, že bráni ztratenú záležitosť. — Keď som sa navrátil z vojny, bohužiaľ, bez nôh, za žiadnu cenu bych nebol privolil, aby slečná Mandal bola moja manželka. Jako by to aj bolo bývalo možné? Veď keď sa vydá jedno dievča, to nečiní preto, aby dalo obzerať svoju sebaobetovavosť, ale preto, aby so svojim manželom podelilo život, toho každý deň, každú hodinu a minútu. Keď však mužský je taký mrzák, jako ja, úbohé dievča sa ztratí na do smrti trvajúci, bolestný život. Oh, ja rozumiem a obdivujem každú obeť, každé sebazaprenie, keď má slušné hranice, ale nemôžem dopustiť to nekonečné zrieknutie sa, žeby sa žena, ktorá prez celý život snívala o trvacej blaženosti, v radosti a spokojnosti, obetovala sa k vôli veľkosvetskému obdivovaniu. Keď slyším búchanie mojich drevených nôh a barlí, tento jednoblasný hluk, ktorý zprevádza každý môj krok, také rozhorčenie sa ma zmocní, že tiež by som ľubil ubiť môjho sluhu. Už veľul jako by som mohol prijať od slečnej de Mandal to, čo aj ja sám sotva som vstave vydržať? A barvené drevené nohy len nenalezne za pekné? . . .

Zamlčal. Čo mu mám odpovedať, keď nahliadam, že má pravdu? — Či môžem odsúdiť dievča? — Nie! A predsa . . . Toto všeobecnejšie a prirodzenejšie vyviaznutie neuspokojilo básnickú moju fantáziu. Tieto zmrzačené nohy požadovaly velebnú obeť, ktorá chybavala v tomto riešení a pre toto som cítil veľké zklamanie.

— Ale pani Fleurel má deti? — pýtal som sa rýchlo.

— Áno, má jednu dcéru a dvoch synov. Tým ne-

siem tieto hračky. Pán Fleurel a jeho manželka boli ku mne veľmi dobrí.

Vlak blížil sa ku Saint Germain. Prebehnul prez jasky na nádražie a postál.

Cheel som mu podať ruku, abych mrzákovi pomohol dolu zísť, keď dve ruky vystrelly sa oproti nemu cez otvorené dvere.

— Dobrý deň, sladký Revalieu!

— Ah! Dobrý deň, Fleurel!

A za chrptom mužovým, od blaženosti lesklá, ešte vždy pekná žena v sprievode prívetivého úsmevu kynula srdečné «Vítajte!», kdežto malá jej dcéra od radosti skákala a dvaja jej synkovia túžobne hľadeli na bubon a flintu.

Keď mrzák prišiel na trottoár, deti ho boskali. — Potom všetcia sa pohli. Malé dievča s priateľskou príjemnosťou chytilo sa barly, jako by bolo mohlo chytiť starého svojho priateľa za jeden prst.

Jožina.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ — ako z Viedne oznamujú — sa celkom dobre cíti, lebo náčha, ktorú dostal, cele prestala a zachrípnutie sa tiež úplne pomínulo, jedine ešte malý kašeľ znepokojuje kedy-vtedy leho veličenstvo. Kráľ i teraz prekoná svoju obyčajnú prechádzku a vypočuje obvyklé zprávy. Je znamenitej vôle a rozhodne sa osvedčil, že sa zúčastní na položení základného kameňa Alžbetynej nemocnice. I z tohto vysvitá, že s novšou chorobou kráľovou spojené obavy sú úplne bezzákladné. Zmenenie cestovného programu kráľovho, totižto že namiesto 3. septembra len 5. septembra odíde z Íslu, není v žiadnom súvisy s terajším jeho chorľavením. Ž Íslu oznamujú, že ohľadom choroby kráľa kolujúce chýry sú celkom bezzákladne. Kráľ, ako obyčajne, ráno vybaví štátne záležitosti, zatým ale prekoná svoju zvyčajnú prechádzku. Appetit má dobrý a veľmi dobre spáva. V podelení jeho denného času nestala sa žiadna zmena. — Zo spoľahlivého prameňa oznamujú: Zachrípnutie a kašeľ kráľov sú cele nepatrné. O deň-dva ani stopy nebude po nich. Jeho veličenstvo na položení základného kameňa Alžbetynej nemocnice zúčastní sa s privolením svojich lekárov.

Pápež katolíckym učiteľom. Ústredný výbor krajinskej pomocnej pokladnice pre katolíckych učiteľov na svojom dňa 27. augusta vydržiavanom valnom shromaždení na návrh praeláta dr. Júliusa Waltera telegrafične zablahoželal pápežovi z príležitosti jeho polstoročného kňazského jubiläumu. Pápež milostive

Pochod na Božie Telo v Sinaji.

prijal poklonu uhorských katolíckych učiteľov a poslal odpoveď, v ktorej katolíckemu učiteľstvu udelil svoje požehnanie.

Kráľ a jeho mladší brat. Arciknieža Ludvík Viktor, kráľov mladší brat 30. augusta predpoludním o 11. hodine na vicinálnej železnici prišiel do Iľu a z nádražia zaviezol sa hneď do kráľovho letohrádku. — Kráľ na poludnie o 12. hodine prijal svojho mladšieho brata, ktorý za jednu hodinu bol u jeho veličenstva a potom sa zúčastnil i na dvornom obede. Arciknieža Ludvík Viktor cestoval vo sprievode svojho komorného grófa Karola Thun-Hohensteina.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup, dr. August Fischer-Colbrie dňa 23-ho augusta vysvätil za kňaza diakona Viktora Majtényiho a 28-ho augusta vybral sa na dlhšiu cestu birmovania, na ktorej sviatosť birmovania udeľoval dňa 29-ho augusta v meste Nagymihály a 30-ho v Ormező. Tohoto dňa popoludní prešiel do Humenného, kde pohliadol s veľkým nákladom opravený kostol. Z Humenného odcestoval osvietený pán biskup do Zemplénszinne na návštevu grófa Eberharda Lippe. — Kryptu kniežata Franca Rákóczi II., nachodiacu sa v hlavnom chráme v Košiciach, navštívilo tieto dni veľa cudzincov, medzi týmito viacej cestovateľov z Ameriky a z Anglicka. — Franc Kálosy farár z Labormező obdržal investitúru k inštalovaniu od osvieteného pána biskupa.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Jeho excellencia dr. Ján Vályi, tunajší osvietený pán biskup grécko-katolícky dňa 23-ho augusta osem bohoslovcov vysvätil za kňazov a síce: Žigmunda Brinszky, Ervina Bysz, Mikuláša Kellő, Viktora Kizák, Antona Kubek, Viktora Petricsko, Adalberta Salamon a Eduarda Smilnyák. — Košická biskupská tlačiareň sv. Alžbety ku predávaniu svojho tovaru splnomocnila firmu S. Cattarino Samuela Földes. Pozornosti obyvateľstva šárošskej stolice odporúčame to s tým poznamenaním, že v tomto obchode k dostaniu sú všetky knihy školské Spolku sv. Štefana. — *Abos.* Laňajšieho roku vyrabovali tu zlodeji kassu na železničnej stanici. Zlodejov veľú lapili, sú to: Michal Gajdos a Ján Baldacsics. — *Roskovány.* Že olaskí cigáni kolko škody robia národu po jednotlivých dedinách, to je vobec známo. Títo tuláci, čo len z krádeže žijú, ešte aj v inom ohľade sú nebezpeční spoločnosti Iudskej. Najnovšie tunaší zemepán Mikuláš Roskoványi upozornil gazdovský spolok, že olaskí cigáni okrem škody, akú všade robia, ešte aj všeliaké choroby medzi lichvou rozširujú. Ako známo, vykopávajú zakopaný upadlý dobytok a tak nakazujú lichvu po oboch. Gazdovský spolok následkom toho požiadal podžupana, aby s olaskými cigánmi prisnej zachádzal. — *Kissáros.* Tunajší zeman a bývalý vyslanec okresu sabinovského na reštaurovanie bočných oltárov daroval 200 korún. Pán Boh zaplať! — *Soóvár.* Vo sviatok 20. augusta odbavoval sa tu veľký odpust, krom toho tunajší farár Štefan Kricsilják slávil svoje meniny a 40-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. Ku tejto slávnosti

dostavilo sa mnoho priateľov a ctiteľov zaslúženého jubilanta, medzi inými aj župan a podžupan stolice. Mariánska kongregácia venovala milovanému duchovnému svojmu krásnu štólu a zariadila ku jeho počte divadelnú zábavu. — *Krivány.* Obec od 10. augusta dostala poštu, čomu sa tamojšie obyvateľstvo veľmi raduje.

Smrť medzi hračkou. V nitrianskej obci Morovno tamojšieho rychtára stihol ťažký osud. Jeho 4-ročná dcéra Ruženka šla s deťmi do hory, kde si nakládly ohňa a sa pohrávaly okolo neho. Zrazu sa dievčatku chytily šaty a pokým z blízkeho horárskeho bytu pribehli na pomoc, už bolo celkom popálené a o niekoľko hodín nešťastné dieťa skonalo. — Ešte horel ohník, keď došli rodičia, ktorí so srdcervúcim nárekom odniesli mŕtvolu domov.

Mastičkárka. Z Prievidze sdeľujú, že jedna hriechna mastičkárka priniesla o život jednu mladú devu. Obet bola 17-ročná deva Anna Líška, ktorá by sa bola rada sprostif samodruhého stavu. Obrátila sa k mastičkárke, ktorá jej dala jakési zeliny, aby si ich uvarila a odvar vypila. Deva aj tak urobila, vypila odvar, ale následku zostala zle a o niekoľko hodín vo veľkých mukách skonala. Zaviedli vyšetrovanie.

Horiaci vlak. Z Nového Mesta nad Váhom (Vágujhely) sdeľujú, že nákladný vlak, ktorý o 1/24 hodine popoludní tade prechodí, onekdy blízko stanice sa vyšinul z koľajníc a zadné tri vozne sa prevrhly. O desať minút neskôr prešiel tade na Žilinu jachajúci osobný vlak, z ktorého rušňa vyfrkla iskra a zapálila rozliaty sa petrolej. Rušňovodič na skutku pristavil vlak, ináč by boly rezerváry vybuchli. Na poplašný signál z blízkej fabriky vyrukovalo hasičstvo a čoskoro lokalisovali oheň. Celý petrolej zhorel, krom toho jedon vozeň s uhlím a tri hrby podkladov vyšly na nivoč. Ľuďom sa nestalo nič. Premávka za poldruhej hodiny bola zaseknutá.

Obrovský požiar v Carihrade. Z Carihradu oznamujú, že tam v predmestí Mehameda sultána na koňskom tržišti, pravdepodobne z podloženia, razom na šiestich miestach vypukol oheň. Požiar pustošil od nedele popoludnia, až do pondelku rána. Tritisíc drevených stavísk a dvetisíc obchodov padlo popolom. Domy neboly poistené, lebo poisťujúce spoločnosti na staré staviská neprijímajú poistenie. Z predmestia Pery horiace mesto poskytlo hrozny zjav. Hasičia na čele s bašom grófom Edmundom Széchenyim celou silou pracovali a len tak sa im podarilo oheň lokalizovať, že celé rady domov rozbúrali. Viac ľudí prišlo o život a dľa chýry aj niekoľkí hasičia zomreli. Z podpalačstva Petra Janguendsiho, povestného gréckeho zbojníka obviňujú, ktorý sa nedávno vyslobodil z väzenia následkom omilostenia. Počet zhorených domov ešte ani posiaľ nevedia istotne ustáliť. — Dľa úradných a časopiseckých zpráv počet požiaru v obet padnutých domov šacuje sa od 1934 do 2404. Požiarom oškodených osôb je asi 20.000, z ktorých je dva percenty kresťanov a ostatní sú mohamedáni. Pohorelcom sultán daroval 5000, Ban-

que Ottomane 2000, veľvezír a šejk ül-izlam po 100 a ministri po 50 funtov. Na všetky strany sú zavedené sbierky, ktoré majú prajné výsledky. — V záujme pohorelcov horlivú činnosť vyvinujú tak úradnou, jako aj spoločenskou cestou.

Krajinský alkoholický výbor. Minister vnútra gróf Andrassy utvoril jeden stály výbor s názvom Krajinský Alkoholický Výbor. Úlohou tohto výboru bude: skúmanie na obmedzenie šírenia sa alkoholizmu súcich prostriedkov a obznámenie ľudu s týmito, podanie mienky o poriadkoch proti alkoholizmu, zostaviť krajinskú štatistiku o alkoholizme a vôbec podporovanie protialkoholických snáh. Ďalej úlohou tohto výboru bude vysvetľovanie reformy práva merania liehových nápojov, zostavenie predmetov vyučovania proti alkoholizmu, taktiež utvorenie liečivých ústavov proti opilstvu. Riešenie otázky alkoholizmu z ohľadu trestného a súkromného práva bude tiež úlohou tohto krajinského alkoholického výboru.

Nebude vojenská kontrolná prehliadka. Minister vojny vydal nariadenie, dľa ktorého tohoročné kontrolné prehliadky (ellenörzési szemle) vystanú. Naproti tomu minister vojny nariadil, aby stále urlaubované, alebo zo služby a z vojenských manévrov prepustené mužstvo základne vyučili o povinnosti hlásenia sa. Dôstojnícke kontrolné prehliadky dľa nariadenia aj toho roku sa budú v obvyklom poriadku vydržiavať.

Vzbura na zábave. Z Prešporku píšú, že vo Vysokej (Magasfalu) v nedeľu tamojší hasičia vydržovali zábavu, na ktorej udaly sa výtržnosti. Mládenci totiž nastojení niektorým podnacovateľom dali si na klobúky stužky ruskej farby, na čo ich žandári oslovili, aby stužky sňali. Poneváž sa mládenci zdráhali to urobiť, jeden žandár sňal jednému mláďencovi klobúk a vzal mu stužku. Mládenci na to začali sa vyhrážať žandárom, ktorí, poneváž sa tí nechceli rozísť, strelili do povetria. — Keď ani to neosožilo, vytasili bodáky a tak rozohnali pobúrených mladíkov. Poneváž v obci panuje rozčúlenosť, hlavný slúžny tamojšieho okresu vyslal 25 žandárov na udržanie poriadku. Fiškalát v Prešporku zaviedol trestné pokračovanie proti výtržným mláďencom a pilne hľadajú toho, kto mláďencov pobúrili.

Chýry zo Spiša. Bulharský panovník Ferdinand si dňa 18. augusta obzrel Levoču a 19. augusta navštívil nášho osvieteného pána biskupa dr. Alexandra Párvyho v Šavniku. — V deň sv. Štefana bola v Letanovcákch birmovka a dňa 23. augusta zase v Štvrtku.

Tu účasť vzal na sv. omši aj bulharský panovník, ktorý na tom vidieku poľovku nášho pána biskupa v árende má. — Mesto Kézmárk odhlasovalo na podolinsko-orlovskú železnicu 2000 korún. — Jozef Szemann gr. kat. učiteľ obce Toriska vyvolený je za učiteľa do obce Pillérpeklén (Šárošská stolica). — Valaskí cigáni najnovšie v našej stolici do viacerých domov sa vlámali a krádeže spáchali. V spišsko-belanskej lekárni (apateka) 32 korún, mnoho cigarov a všeliake nápoje ukradli. Na ceste medzi Strážkami a Spišskou-Sobotou napadli jednu ženu, a jej pár korún, čo pri sebe mala vzali. V Spišskej-Sobote z tamojšej lekárne tiež nápoje ukradli. Aj do tamojšieho poštového úradu sa chceli vkradnúť, ale poštový úradník ich s viacerými výstrelami z revolvera odstrašil. Z tých cigánov žandári jedného už chytili. — Na uprázdnenú rim. kat. učiteľskú stanicu v Szádeku, pod ľubovenským zámkom vyvolili slečnú učiteľku Emiliu Sterbák. — V Richvalde má Jednota Katolíckeho Ľudu, chvála Bohu, už 91 členov. Vo sviatok Nanebevzatia prebl. Panny Marie bol v Starrej Vsi krásny odpust, ku sv. sviatostiam pristúpilo toľko ľudí, ako zriedka dakedy. — Do Vyšných-Lapš ehodí primerne dosť novín: «Kreštan» v 25. výtiskoch a «Kráľovna sv. Ruženca» v 50. výtiskoch. Len krásny «Posol božského Srdca» im ešte chýbí. — V Nižných-Lapšoch sa mláďenec Ondrej Vojtanek prez oblok pivnice do kresťanského potravného spolku vlámal, odkiaľ 15 korún ukradnul. Poľutovania hodní sú jeho statoční rodičia, že takého nezdarného syna majú. Mladý zlodej, ako sa hovorí, do Ameriky utekal. To veru neslúži ku pochvale našim verejnosprávnym úradníkom, že zlodejov utekať nechajú. — Z tej istej obce vyvandrovala teraz jedna židovská rodina, lebo tam nenašla výživu. Sláva šľachetným nižnolapšanským občanom, že také pijavice netrpia medzi sebou. Bárš by len všetci krivonosí chceli vyvandrovať od nás, veľmi vďačne by sme im za darmo dali furmanky. — V Relove sa nápadne zmáha Jednota Katolíckeho Ľudu. Má už tam 84 členov. — Od sviatku sv. Štefana máme, chvála Bohu, teplého jasného času. Predsa je len pravda, že kto v Bohu dôveruje, nebude zahaňbený. Žatva je už v prúde. — Z hodnoverného prameňa sme počuli, že podhradský kresťanský spolok, takzvaný konzum, neprestal pre ľahostajnosť tých, ktorí by sa podľa povolania svojho oň boli mali starať, ale pre celkom iné príčiny. — V jedných spišských novinách sme sa dočítali toho, že v Hrabušiciach, kde gazdovia v minulú nedeľu svoje

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú ťžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapeš, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sume dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

zbožie, ktoré pre ustavičné dážde v robotný deň nijako nemohli domov dostať, ratovať chceli, ozbrojení žandári odohnali ľud z poľa. To je veru neľudské zachádzanie. Aj cirkevný zákon dovoľuje v čas nútnej potreby v nedeľu i vo sviatok ťažké práce konať. — V Starej-Lubovny sa teraz v septembri otvorila súkromná meštianska škola (polgárka), tak pre chlapcov, ako aj pre dievčatá; a síce toho roku bude len I. a II. trieda (klasa). Chlapci sa tam aj latinskú reč môžu učiť. — V Nižných Lapšoch už privikli ľudia k dobrému čítaniu. «Krešan» má 12 predplatiteľov, «Posol Božského Srdeca Ježišovho» 10, a «Kráľovná svätého Ruženca» 3. predplatiteľov. To je pekné! — V Starej Vsi oedlho tiež bude kominár, ktorý celú Maguru, to jest 33 dedín mať bude. Teraz je konkurs vypísaný. Doteraz podolinsky kominár chodieval do Magury. — Haligovská rim. kat. učiteľka, slečna Anna Kasperek, dostala za svoju usilovnosť 60 korún odmeny. — V Novej Vsi (Igló) tiež novú budovu majú stavať pre okresný súd (bezirk). Ako nasledovania hodný príklad spomnem i to, že folvarkský rychtár Ján Vavrincsik, už od troch rokov nepije žiadneho liehového (opojného) nápoja. Rychtár z Mafašoviec ešte od viac rokov neužíva také nápoje. Sláva takým príkladným rychtárom! Daj im, Bože, vytrvanlivosti!

Krešania kupujte len u krešanov!

HOSPODARSTVO.

Rozmnoženie zeleného krmu.

Máloktorej jari býva krmu na zbyť, ba často ho tak málo býva, že ani za drahý peniaz ho nemožno dostať. Preto by každému roľníkovi malo zaležať na tom, aby čím viac krmu dorobil.

Čerstvá zelená krma má pre gazdovstvo veľký význam, lebo keď je o ňu postarano, vyhne sa tomu, že statok musí sa krmieť suchou krmou už hneď po druhom kosení lúk. — Toto časné krmenie suchou krmou máva potom to za následok, že sa ona pred časom skrmi a práve vtedy, keď by bola pri jarných poľných prácach najpotrebnejšou, nebýva jej na dostač. Tomuto sa môže tak vyhnúť, keď po *sobraní úrody hneď* zorieme strnisko a zasejeme roľu primeranou rastlinou, ktorá sa ešte pred zimou na zeleno môže skosiť.

Strnisko sa má hneď po žatve zorať, aby sa tým viac času vyhralo k rasteniu bylín a aby sa roľa zachránila od prílišného vyschnutia. Keď chceme, aby zasiatá rastlina viac času mala na rastenie, roľa môže sa zorať ešte pred sväžáčkou, hneď po viazaní obilia.

Dobre je, keď strnisko pred zoraním povezie sa dobrým, *vyzretým* hnojom; hojná úroda nám dobre odmení tieto výdavky.

Krmné rastliny daria sa tým lepšie, čím sú hustejšie, preto semä na krm má sa husto siať; a to čím sa neskoršie seje, tým hustejšie má sa to diať.

K tomuto cieľu majú sa len také role vybrať, do ktorých *nemienime* oziminy, alebo časné jariny siať, lebo po skosení krmnej rastliny málo času pozbýva na zasiatie oziminy, a časné jariny zas nemôžeme preto zasiať, lebo krmná rastlina ešte sa natoľko nezotavila, že by sa mohla skosiť.

Najlepšie sa darí, keď smiešame ľadník, raž, pohánku a hrach; tieto v 8—9. týždňoch dajú sa už skosiť, teda neskoro v jaseň máme ešte zelenú krmu a keď je počasie len na niekoľko príhodné, zavčasu jari ich možno *druhý* raz skosiť a roľa môže sa ešte buď nejakou jarinou zasiať, alebo pod okopaniny nechať.

Roľa sa krmnou rastlinou nevyšíli, lebo krmná rastlina dostáva svoju výživu zo vzduchu a to, čo z pôdy odníme, vynahradí sa dostatočne spomenutým pohnojením tým, že keď sa strnisko zavčasu zorie, pozostatky strniskové ľahšie zhnijú, a roľa vyčistí sa od buriny.

Zivé ploty.

Čím ťažšie je dostať koly na ploty a prúty na ohrady, tým viac začínajú sa udomácnovať živé ploty okolo záhrad a viníc.

Na živé ploty najlepšie sa hodí hloh, morušové, lieskové kry a akát. Kým živý plot nenie ustálený, potrebuje pečlivú opateru, ale keď už dorástol, nie len že je lepší, ako plot hradený, ale za opateru, ktorá nenie nič oštarnejšia, ako pri hradnom, poskytuje nám aj akú-takú vynáhradu.

Akátové ploty sa zakladajú takto:

Akátová planta vysadí sa v troch riadkoch, jeden od druhého na 50 cm. vzdialený a jedna planta od druhej na 60 cm. V prvom roku opatrujú sa planty veľmi pozorne a ak niektorá vyhynie, hneď sa nová zasadí.

Za tri roky nechá sa zosilnieť a až vo štvrtom roku začne sa srezávať a to nasledujúcim poriadkom: Prvého roku sreže sa prvý rad z vnútra až do zeme, druhého roku druhý a tretieho roku tretí a na ďalej začne sa znova od vnútrajšieho radu. Tým spôsobom zostáva plot stále ako s hora, tak s dola dosť hustý.

Krem výhody, že cez takýto plot neprepchá sa ani človek ani zviera, výhonky takého plotu upotrebujú sa na koliky k viničom, na rúčky k lopatám, motykám a podobné. Živé ploty z hlohých, liesk a morúš tiež sa takto opatrujú.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešan-a»!

DOPISY.

Od Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Obec, o ktorej idem písať, nemenujem, zo všeliakých vážnych príčin. Leží ona neďaleko Poruby, gazdovia majú nie plané role a obrábajú ich dosť usilovne. Takto si dorábajú svoj každodenný chlieb. Len to je veľká chyba, že máme dve krémy, ktoré našich gazdov o to donášajú, čo si horko ťažko dorobia.

Pred štyrmi rokmi bol u nás krémár Icik a ten mal krému hornú, obec zase mala dolnú krému. Icik nemohol z jeho krémy vyžiť a musel ísť preč. Ako to dal na vedomie úradným pánom, tí hneď rozkázali prisaznému, aby vzal bubon a svolal občanov na shromaždenie. — Občania sa sošli u pána rychtára, kde úradní páni už boli poshovárani, čo by tá kréma bola hodná. Každý vedel dobre šacovať, lebo na stole stály už namerané dva litre toho slabého. Kto zaň platil, to neviem. Len tolko som počul, ako hovorili medzi sebou: oldomáš pijeme, za obecné, veď to nič tých päť korún, čo prepijeme; však z krémy budeme mať dobré dôchodky. Krému sjednali za sedemtisíc dvesto korún. Občania na to privolili. Úradní páni ale na to povedali, kdeže vezmeme tie peniaze, veď ich v kasse nemáme? Páni výborníci však odpovedali: nuž vypožičiame si tie peniaze, veď nám to kréma vyplatí. Krému teda objednali. Icik bol rád, že mohol oklamať občanov, usmieval sa pod fúzy, vystúpil z krémy a naši úradní páni začali šenkovať a šenkujú až po dnes. Vyyvolili výmerčika, ktorý vraj kvit bude vymerávať. Kassira kn kréme tiež vyyvolili, ktorý mal peniaze odoberať. On aj odoberal peniaze, lež nič nevyplácal a dlžobu nechal stáť. Nuž takto my tu vyzeráme.

Máme aj pekný pasienok okolo vody Nitry. Tento pasienok si hájime, lichva sa nesmie na ňom pást. — Travu predávajú. To ale zas len pre tú prekliatu pijatiku robia. Po predaní tej trávy totiž všetci do hromady hovoria: len si zapíme, máme za čo, veď sme tristo zlatých utížili za trávu a keď na to príde, ľahko to vynahradíme, čo vypijeme, kríde sud s kvitom, nalejeme doň viacej vody.

I keď už ten dychtively očakávaný sud s kvitom príde, zkladajú ho z voza o jedenástej hodine v noci. Sojde sa celá úradná rodinka, kmotrovia, švagrovia, vymerávači, kasír z krémy, dohromady asi pätnásť chlapov. Každý má váhy so sebou, hneď vážia, kolko má ten kvit štrichov. Do tej váhy sa každému v mestí

aspoň pol druha litra. Potom už každý vie, kolko má ten kvit štrichov, keď so dvanásť rázy padne na nos. Vyzerá to teda dosť smutne v našej dedine.

Ako sa rok zakončil, skladajú počty pred všetkými občanmi. Keď už všetko posummujú, povedia, toľko sme vrátili a toľko sme dlžní Schvarcovi za špiritus. Je to priam tak, ako keď večer muž z krémy príde domov a ženu takto teší: Neboj sa žena moja, už som dlhy vyplatil, od kmotra som vypožičal a švagrovi som vrátil.

S kresťansko-ludáckym pozdravom

Verný Jednotár.

***

Betlér.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom milom «Krešťan»-e.

Čo na prvom mieste sdeliť musím je to, že sa u nás pekne šíri Jednota Katolíckeho Ludu. Do teraz sa dalo zapísať v obci Nagyveszverés 30, Kisveszverés 7, Alsó-Sajó 44, Henczkó 10, Betler 28, spolu nás je 119 členov katolíckej Jednoty, čo ku Veľkopolomskej fare patrime.

Náš staručký pán farár, Štefan Bednárík, ako v každom inom ohľade stará sa za ľud, a aj svoj život by obetoval zaň, tak si tiež veľmi dá záležať na tom, aby čím viacej veriacich pripojilo sa ku Jednote Katolíckeho Ludu. Nech za túto horlivosť a za príkladné účinkovania všemohúci Boh popraje našemu staručkému, lež neunavenému duchovnému stáleho zdravia a predĺži jeho dni, ku úprimnej radosti všetkých jeho veriaciach!

S Bohom!

***

J. Sz.

Peking (Čína).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Nížepodpísaní traja uhorskí Slováci prosíme tu z tohoto ďalekého sveta o uverejnenie týchto pár riadkov v našom «Krešťane».

Mená naše prosíme dať vytlačiť, aby naši príbuzní, priatelia a známi vedeli, kde sa nachodíme a že ešte žijeme.

Je to tu celkom iný svet, jako u nás. Chlapy majú hlavy oholené a len z temena im visia dolu dlhé vrkoče, ako u nás dievkam, keď si v nedeľu vlasy sadlom vymastia a pozapletajú. Obecní ľudia nemajú veľké výdavky ani na odev, ani na obuv. Chodia totiž len v krátkych nohavičkách a v takých bôtach, s akými na tento svet prišli. Zámožní ľudia a vysokí úradníci zas navešajú na seba všeliakých žltých, modrých alebo červených a veľmi širokých hábov, až hrúza. Z temena ale každému visí dolu dlhý vrkoč. Na hlave majú čudné hodbavné čiapky a keď je kto vysoký úradník, dostane od čínskeho cisára jedno veľké pero z páva. Na čím vyššie stupne sa v úrade kto vydriape, tým viacej

pier z páva dostane za čiapku. Títo vysokí úradníci menujú sa mandaríni. Ľudia sa ich boja, ako smrti, lebo za najmenšiu vec dajú úbohému Číňanovi aj päťadvadsať s bambusom na podošvy vypáliť. U nás doma je to len predsa lepšie. Tam sa človek nemusí báť palice, lebo keď dačo previnní, len do chládku ho dajú, ešte mu aj stolík prikryjú a predložia mu také jedlá. že ich chudobný človek doma ani na vianoce nevidí. Tu v Číne ale neznajú špásu tí mandaríni, hneď sú hotoví s tým bambusom, s kladou, alebo čo má ešte horšie byť, dajú odsúdeným s krátkym právom aj hlavu zofať. Potom taký chudák už ani apellovať nemôže.

Musíme ale ešte aj jednu strašnú udalosť spomenúť, ktorej sme tu nedávno svedkovia boli. Je tu aj nemecka, pruská posádka, ku ochrane nemeckého veľvyslancu. Ako, ako nie, jedna kára s pušným prachom 3. augusta chytila sa plameňom a vybuchila do povetria. Štyridsaťpäť Prusiakov prišlo o život, mnohí boli ranení. Zachovaj nás dobrotivý Boh od podobného nešťastia!

S Bohom, drahí pokrevní, známi a priatelia v Uhorsku! Srdečne vás pozdravujú jeho veličenstva námorníci:

Ladislav Lackovics,

Ján Wlcanszky.

Gabriel Palus,

***

Velká Frankova (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kreštane».

Táto obec, ktorá sa maďarský Nagyfrankvágása nazýva, má asi 500 obyvateľov so 120. domami. Jej chotár obnáša 1814 katastrálnych jutár.

K Velkej Frankovej patrí ako filiálka Malá Frankova, maďarský Kisfrankvágása, s 363. obyvateľmi a asi so 60. domami. Chotáru má 1951 katastrálnych jutár.

Obe obce ležia medzi vrchami v tej istej úzkej doline. Obyvatelia, ktorí sa s roľníctvom, s dochovávaním statku a s vyvázaním dreva zaoberajú, sú katolíci a slováci. Židov je vo Velkej Frankove deväť a v Malej Frankove dvaja. Obidve obce majú po jednej riadnej kat. škole.

O vzdelávaní, bohužiaľ, nechcú doteraz tam čuť gazdovia. Do celej farnosti len sám «Posol božského Srdca» chodí a to tiež len v osmych výtiskoch. «Kreštan» a «Naše Noviny», tieto veľmi poučné časopisy ani jedného predplatiteľa nemajú. Horlivý náš pán farár ich ustavične napomína, aby sa za príkladom už viacerých iných magurských obcí tiež vzdelávali skrze čítania dobrých novín. Oni ale o tom ani počuť nechcú. To im veru neslúži k pochvale. Smutno je to, keď sa o jednom gazdovi to musí povedať, že je sprostým Janom. — Božské Srdce Ježišové, smiluj sa nad nimi, osvieť a povzbud ich, aby čím skorej vyplnili vrúcnu žiadosť nášho terajšieho námestníka Kristového, ktorý povie: «Najprísnejšou povinnosťou každého katolíckeho

veriaceho za našich časov je, všemožne podporovať katolícku tlač». To toľko znamená: každý katolík má predplatiť na katolícké časopisy.

Akonáhle počujem, že sa tu v tejto veci premena stala, čo aj úfam, hneď upovedomím o tom ctených čitateľov.

K tejto farnosti patrí aj vo veľmi blízko ležiacej grécko katolíckej Osturny bývajúcich asi 100 rímskych katolíkov.

S Bohom!

Priateľ ľudu.

Rozmary a žarty.

Špekulácia. Kupec k cigáňovi: Za čo mi spravíte 100 latovcov?

Cigáň: Za 20 krajciarov.

Kupec: A keď si ich dám 2000 kusov zrobiť, po čom mi ich robíte?

Cigáň: po 30 krajciarov,

Kupec: Ako je to možné? Však pri väčšej kúpe býva každá vec lacnejšia?

Cigáň: Na 100 latovcov železo si ukradnem, ale na 2000 kusov ho už kúpiť musím.

Pred súdom. Advokát ku svojmu klientovi, ktorý mnoho hovorí:

— Ozaj Martinko, prestaňte že, nehovorte toľko hlúpostí; veď potom na čo že som ja tu?

V jatke. Kuchárka: Prosím dva kilo hovädziny, ale bez kostí.

Mäsiar: Hovädo nechodí bez kostí.

Kuchárka: Nemusí chodiť, ja ho ponesiem.

Najlepší vták. Poľovnícka spoločnosť prišla ku uhliarovej kolibe. V kolibe si uhliar práve piekol vtáky. Vidiac toto jedon z poľovníkov spýta sa ho:

— Ale povedzte že mi, ktorý vták je najchutnejší?

— Hm, prosím pekne, keby sviňa peria mala, to by bol najchutnejší vták.

Prečo sa žení? A: Oženiš sa?

B: Ožením.

A: Pre lásku?

B: Nie. Pre dlžobu.

Spisy redakcii zaslané.

Mesiac božského Srdca Ježišovho. S radosťou vítame, uverejňujeme a odporúčame túto milú, našemu katolíckemu ľudu velice užitočnú knižočku. Známo je, že sám rímsky Otec vrele žiada, aby sa celý mesiac júni zasvätil božskému Srdcu Ježišovmu. Knižočka táto, redaktorom Posla božského Srdca, P. Alojzom Daubnerom složená a usporiadaná, podáva nám všetko, čo k dobrému zasväteniu spomenutého mesiaca potre-

bujeme. Obsahuje krásne poučenie, milosti, ktoré pri konaní pobožnosti obdržíme, rozjímania na každý deň, a modlitby príhodné, ktoré sa aj pri odpoľudňajších pobožnosťach božského Srdca Ježiša dobre použiť dajú. Knižička táto je zreteľnými, veľkými písmenami tlačená a stojí len 50 halierov. — Vydala ju *Spoločnosť sv. Štefana* v Budapešti (Szentkirályi-utca 28). Kto by ju žiadal nech sa sem obráti.

Venček piesní a modlitieb zvlášte k úcte Božského Srdca Ježišovho. S povolením vrchnosti ostrihomskej zostavil Karol Lenkei, farár. Tretie opravené a zväčšené vydanie. — Obsahuje 27 piesní o Božskom Srdci, 10 omšových, 8 o Sviatosti Oltárnej, 4 adventových, 5 vianočných, 12 pôstnych, 30 o blahoslav. Panne Marii a 20 iných. Rozličné modlitby, jako odprosovanie Božského Srdca, malé hodinky, novénu, sv. omšu k B. Srdcu; pobožnosť pri návšteve Ježiša v Oltárnej Sviatosti, pri sviatosti pokánia, pri sv. prijímaní, sv. krížová cestu a iné mnohé modlitby. Všetko na 350 stranách. Dostať u Karola Lenkei, farára, Detreköszentmiklós. (Pozsonym.) Jedon výtisk v plátne viazaný za 1 korunu 40 halierov, v koži za 2 koruny. Poštu platí objednatel.

Rukoväť Notová k Venčoku piesní K. Lenkeiho. Táto kniha je hektografovaná; obsahuje úplný organový sprievod k výš označeným piesňam na 66 polhárkových stranách. Jedon výtisk v polplátne viazaný dostať a Karola Lenkeiho. Detreköszentmiklós (Pozsonymegy) za 5 korún.

Krajiniská púť do svätej zeme.

Pri dušovnom vodcovstve veľkomožného a prevelebného pána kanonika, opáta bierského a krajiniského vyslanca dr. Alexandra Giesswein a pri spoluúčinkovaní početných duchovných 1. oktobra b. r. pohne sa krajiniská púť do svätej zeme, ktorú sriadiuje svätej zeme uhorský úrad.

Ceny: I. I. trieda 700.—, II. trieda 550.—, III. trieda 300.— korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluži svätej zeme kommissariatu úrad uhorský. II., Margitkört 23. farský úrad.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ L. Ďakujeme. O podobné zprávy prosíme i ďalej. Viacej očí, viacej vidí.

Nitrianským dopisovateľom. Srdečné vdaky.

Alfonsko T. Ako sa máte? Čo nového?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 29. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 21·90—23·05, stolnobelehradská K 21·70—22·85, peštianska K 21·80—22·95, banátska K 21·90—23·05. — *Raž*: prvotriedna K 18·60—18·75, druhotriedna K 18·25 do 18·50. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·55—15·85, druhotriedny K 15·15—15·55. — *Proso*: K 00·00—00·00 — *Ovos*: prvotriedny K 16·20—16·40, druhotriedny K 15·80 do 16·00. — *Kukurica*: Kor. 15·85—16·00. — *Repica*: 31·50—32·50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·20	16·90	16·60	16·30	16·00	15·70	15·20
			č. 7	7½	8		
			K 14·00	12·80	7·80		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·95, hrubé K 5·90.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19·00—20·00, fazuľa strakavá K 14·00—15·00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 00·00—00·00, lúpaný K 23·00—43·00. — **Šošovica**: čistá K 32·00—58·00. — **Konopné semä**: K 23·00—25·00. — **Mak**: K 54·00—58·00. — **Rasca** (kmin): Kor. 115·00—116·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 139·00—140·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122·00—123·00, 3-kusová K 128·00—129·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 000·00—000·00, lucerna jasnozorná K 000·00—000·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9·50—0·00, bosenský (z r. 1907.) K 13·00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 11·75—12·—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 11·00— — po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 37·00, fiumánsky White-Star (***) K 30·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·50 do 80·00, kockový K 81·50—82·00, žltý K 79·50—80·00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 161·00 do 161·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51·00—52·00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·50, žlté K 5·00—5·20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 76—78, od Tisy K 77—00, sedmohradské K 74—75 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·10—2·20, k vareniu K 1·40—1·60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·32—1·44 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·40—2·20, sliepky na polievku K 3·20—3·40 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

**Schichtové jeleň mydlo
je
najlepšie.**

Bielizeň mi zavidia
Bo spiny v nej nevidia
Prečo je tak pekná
A ako snáh biela?
Len Schichtove mydlo
Čisti tak moje prádlo.

Každá dobrá mátká

dcere svojej krom vystrojenia dá ešte nasledujúcu dobrú radu; Chráň svoju bielizeň pred obecnými, keď aj lacnými mydlami. Per vždy len Schichtovým mydlom znaku jeleňa, vtedy svoje pekné ľahké platno, hakičké čipky a maké flanelle ako aj ostatnú bielizeň, nech si je fajnová, alebo hrubá, biela alebo barvistá vždy taká ostane ako nová, bo Schichtové jeleň mydlo ochráni a konservuje látky, jestli vždy výlučne Schichtové mydlo potrebovať budeš, v novom domove usporíš si mnoho práce, času a starostí.

Za čistotu 30.000 korún záruka.

Najlepší český prameň k objednaníu.

S. Benisch

!Lacne perie na poste!

1 kg. sivé drápané 2 K, lepšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; bielo 4 K, bielo páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh bielo, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; bielo fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z pís 11 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 190 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim papierovým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz číslo 826.** Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Ferdinand Kallós

kupec železného tovaru a strojov Prievidzi odporúča svoje prvej jakosti ručné a ručné mlatebné stroje, od Umrátha, rušne a sýtá. Veľký sklad škrizlice k pokrytiu domov, portland a romamského cementu, sporákov, kachiel a železného tovaru každého druhu. Prosíme o návštevu skladu a žiadanie cenumikov v čas potreby. Mimoriadne lacné ceny. Veľký výber.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporúča pri uplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktcež
elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!!
Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim atd.
O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cennik s vyše 3000 vybrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.—
Registované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Darmo a franko

posielam na žiadosť moj cennik s viac než 3000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudebných. Cis. a král. dvorný liferant

Ján Konrád
vývozný dom hudebných nástrojov Brúx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu sliacke K —.80, 1.—, 1.80. Citary, harmoniky atd. na sklade. — Riziko vytvorené! — Zána povolená alebo navratenie peňazi. Dopisovaaie v uhorskej reci.

Učňa

hľadám an kováčske remeslo Prillinger Ferenc kováčský majster Pusztalödemes Pozsonyemgye.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Pri 3 škatulkách zaslanka franko..